

ЛЕКЦІЯ 14

Вимоги щодо навчання та перевірку знань посадових осіб

Отже, відповідно до положень частини 4 статті 18 Закону України "Про охорону праці" (далі - Закон) посадові особи, діяльність яких пов'язана з організацією безпечного ведення робіт, під час прийняття на роботу і періодично, один раз на три роки, проходять навчання, а також перевірку знань з питань охорони праці за участю профспілок. Порядок проведення навчання та перевірки знань посадових осіб з питань охорони праці визначається типовим положенням, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони праці. Такий порядок визначено у Типовому положенні про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 року N 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 року N 231/10511 (далі - Типове положення). Так, розділом 5 Типового положення визначено основні норми щодо навчання і перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб.

На підприємствах на основі Типового положення, з урахуванням специфіки виробництва та вимог нормативно-правових актів з охорони праці, розробляються і затверджуються відповідні положення підприємств про навчання, а також формуються плани-графіки проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці, які мають бути оприлюднені роботодавцем.

Типовим положенням (додаток 3 до п. 5.1 глави 5) визначено перелік посад посадових осіб, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

Обов'язково навчання з питань охорони праці мають проходити посадові особи, які наділені керівними та управлінськими функціями, а саме:

- керівники, заступники керівників, головні спеціалісти, керівники основних виробничих та технічних служб підприємств, установ і організацій, об'єднань

підприємств незалежно від форм власності та характеру виробничої діяльності, які безпосередньо пов'язані з організацією безпечного ведення робіт;

- керівники та спеціалісти науково-дослідних, конструкторських, проектних і технологічних відділів, які займаються проведенням експертизи проектно-конструкторської документації, на яку поширюються вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, а також ті, які виконують розробки з питань охорони праці;
- страхові експерти з безпеки праці;
- інші службові особи підприємств, установ і організацій, об'єднань підприємств, які зазначені у пп. 1-4 додатку 3.

Також згідно з п. 5.5 глави 5 Типового положення навчання і перевірку знань з питань охорони праці в обов'язки виконуваної ними роботи проходять особи, відповідальні за технічний стан і безпечну експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, та посадові особи, службові обов'язки яких пов'язані з:

- керівництвом та контролем за [виконанням робіт підвищеної небезпеки](#);
- будівництвом, експлуатацією, реконструкцією, технічним переоснащенням, консервацією та ліквідацією об'єктів підвищеної небезпеки;
- розробкою проектів, технологічних регламентів та іншої технічної документації для робіт підвищеної небезпеки;
- підготовкою персоналу для обслуговування машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки;
- розробкою нормативно-технічних документів з питань виготовлення, монтажу та експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та об'єктів підвищеної небезпеки.

Кожна службова особа (із зазначеного вище переліку) повинна проходити навчання з питань охорони праці перед прийняттям на роботу та регулярно протягом подальшої трудової діяльності (щонайменше, раз у три роки).

Навчання з питань охорони праці може проводитись як традиційними методами, так і з використанням сучасних видів навчання — модульного, дистанційного тощо, а також з використанням технічних засобів навчання: аудіовізуальних, комп'ютерних навчально-контрольних систем, комп'ютерних тренажерів.

Особи, які суміщують професії, проходять навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці як з їхніх основних професій, так і за професіями, що суміщуються.

Відповідно до пункту 5.7 позачергове навчання і перевірка знань посадових осіб, а також фахівців з питань охорони праці проводяться при переведенні працівника на іншу роботу або призначенні його на іншу посаду, що потребує додаткових знань з питань охорони праці.

Посадові особи, у тому числі фахівці з питань охорони праці підприємств, де стався нещасний випадок (професійне отруєння) груповий або із смертельним наслідком, повинні протягом місяця пройти позачергове навчання і перевірку знань з питань охорони праці в порядку, встановленому

Типовим положенням, якщо комісією з розслідування встановлено факт порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Таким чином, нормами Типового положення регламентовано умови, за яких повинно відбуватись позачергове навчання та перевірка знань посадових осіб. Абзацом 3 пункту 5.7 передбачено, що таке позачергове навчання з метою ознайомлення з новими нормативно-правовими актами з охорони праці може проводитися у формі семінарів.

Окремої процедури щодо перевірки знань у разі проведення позачергового навчання нормами Типового положення не визначено.